

ה' כס"ז ה' פרשת בהעלותך ה' ט' סיון תשע"א ה' ג'ליון 224 ה' ט"ז ה'

כדת משה וישראל

וגשמיות. ולכן הוקשו קידושי אשה לתורה הקד', ללמדך שכשם שדברי תורה חביבין על לומדיהן בכל יום ויום כיום שניתנו בשמחה מהר סיני, כך האשה תהא חביבה בעיני בעלה בכל שעה ושעה כשעה ראשונה, ועל ידי זה יבא לכבדה ולהוקירה כראוי לה.

"ההתפעלות הראשונה היא המובחרת"

וזהו שבחו של אהרן שלא שינה, שהרי במשך הארבעים שנה שהיו ישראל במדבר היה אהרן מדליק את המנורה, וטבע האדם שאינו דומה מאה למאה ואחת, וכל שכן שאינה דומה הכוונה והיחודיות שבפעם הראשונה לשאר הפעמים, אמנם אהרן הכהן הגדול לא שינה, ובכל פעם הדליק בדיוק באותה התלהבות ובאותה כוונה שהדליק את המנורה בפעם הראשונה, והיתה בעיניו כל יום כחדשה, ושבח גדול הוא לו, שהרי הפליא לעשות בכך שלא כדרך העולם.

וכעין זה כתב **השפת אמת** (תרל"ה) "ויעש כן אהרן שלא שינה, יש לפרש כי עשה מעשה המצוה כל ימי חייו בכוונה ורצון אחד. כי דרך כל האדם, שבהתחלה מתעורר לטוב, ואחר כך נשכח ממנו. וצריך לחפש התעוררות באופן אחר תמיד. והאמת כי ההתפעלות הראשונה היא המובחרת, לזאת נאמר על אהרן שלא שינה, וממילא בא לו תמיד השגות חדשות, כמו שנאמר אם שמוע בישן תשמע בחדש".

כמה "שלום בית" השכין אהרן במשך שנות

כהונתו ?

ויש להוסיף, כי הנה ידוע שאהרן היה משכין שלום בין איש לאשתו. ובמדרש מובא שכשנפטר אהרן הלכו אחר מיטתו שמונים אלף בחורים שנקראו על שמו מחמת שאהרן השכין שלום בין הוריהם [ולפי החשבון נמצא שבמשך ארבעים שנה שהיו ישראל במדבר השכין אהרן שלום מדי יום אצל שישה זוגות לפחות].

הנה העיד בו הכתוב באהרן הכהן שקיים את מצות הדלקת המנורה כפי שנצטווה מאת השי"ת, וכנאמר "ויעש כן אהרן אל מול פני המנורה העלה נרותיה כאשר ציוה ה' את משה". דבר זה טעון ביאור רב, שהרי לא יעלה על הדעת שאהרן קדוש ה' לא יעשה כמצות ה', ומדוע הוצרך הכתוב להעיד שכן עשה. ורש"י פירש שנתכוון הכתוב להגיד שבחו של אהרן שלא שינה. וגם פישרו של שבח זה צריך ביאור, שהרי ודאי שאהרן לא ישנה במאומה ממה שנצטווה, ואיזה שבח יש בזה עבורו.

"לחדשיו יבכר, למחדשי תורה שמחדשין את התורה בכל יום תמיד"

ובספר 'צל העדה' כתב ליישב בשם הגר"א, בהקדם מה שיש להקשות בנוסח הקידושין "הרי את מקודשת לי כדת משה וישראל", כי הנה דת משה וישראל היא התורה הקד', ובאמירה זו יש היקש וחיבור בין קידושי חתן וכלה לבין התורה. ויש להבין מהו הקשר שבין הדברים.

וביאר הגר"א, שהנה דברי תורה צריכים להיות חדשים בעיני האדם בכל יום ויום, וכנאמר חז"ל **'במס' ברכות** (סג, ב) שחביבה תורה על לומדיה בכל יום ויום כיום שניתנה מהר סיני. וכן נאמר (דברים ו, ה) "והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך" ופירש רש"י "לא יהיו בעיניך כדיוטגמא ישנה [מצות המלך הבאה בכתב] שאין אדם סופנה [לשון חביבות] אלא כחדשה שהכל רצין לקראתה".

וכן מצינו בתנא דבי אליהו (רבה י"ח) "לחדשיו יבכר, למחדשי תורה שמחדשין את התורה בכל יום תמיד". ונמצא שצריך האדם לחבב את התורה עד שתהא כחדשה בעיניו בכל יום ויום, גם בדברים ששנה ושילש ושגורים בפיו היטב, ובכך יזכה לקנין התורה.

והן הן הדברים גם בקידושי אשה, שהרי בדרך העולם הגם שבתחילה חביבה הכלה בעיני החתן וחדשה היא לו, מכל מקום מכח ההרגל והשיגרה יתכן שלא יעריכנה כראוי, ולא יכיר לה טובה כיאות על היותה עזר כנגדו באשר מסייעתו ברוחניות

ולדברינו לעיל שאהרן זכה לכת ההתחדשות יתבאר הענין באופן נפלא, כי כאמור ההרגל הוא אחד מהמפריעים הגדולים לשלום הבית, אך אהרן לימד את אותם זוגות את סוד ההתחדשות, ועל ידי כן היה שב השלום לביתם.

אם שמעו בישן תשמע בחדש

ובמסכת סוכה (מו, א) דרשו חז"ל את הפסוק "אם שמעו תשמעו" (שמות ט"ו) - "אם שמעו בישן תשמע בחדש ואם יפנה לבבך שוב לא תשמע". ופירש רש"י "אם אתה שומע בישן, מחזר על תלמודך ששמעת, תשמע בחדש, **תתחכם בו להבין דברים חדשים מתוך דברים ישנים**, ואם יפנה לבבך להתיאש על מה שלמדת כבר מלחזור עליו, שוב לא תשמע, משתפנה לבך לבטלה שוב אין משמיעין אותך".

ויסוד גדול למדנו מדברים אלה, והוא, שהזכות לחדש חידושי תורה היא בבחינת מדה כנגד מדה, שאם דברי תורה חדשים בעיניו, דהיינו שגם מה ששנה ושילש חדש וחביב עבורו, מזכים אותו לשמוע ולחדש ולהשיג השגות בלימודו. אך אם מפנה לבו וחפץ ללמוד ענינים אחרים ללא שחזר היטב על תלמודו, נמצא שאין דברי תורה חדשים בעיניו, ולכן אינו זוכה לשמוע בחדש, ולא יעלה חפצו בידו בחושבו שברביבוי ענינים וסוגיות יזכה לחידושים.

סדוע נאסרה מעלת ההתחדשות שבאהרן

דוקא בפרשת המנורה ?

והנה ענין זה של מעלת ההתחדשות שהיתה באהרן נאמר דוקא בפרשת המנורה, והמעין יראה שאין אלו שני ענינים שונים שנזדמנו לפונדק אחד, אלא דבר אחד הם. וביאור הענין הוא שהרי המנורה מסמלת את הארת התורה, וכדרשת חז"ל (ב"ב כה, ב) ש"הרוצה להחכים ידרים, וסימנך מנורה בדרום", וכן שמן המנורה היה מסוגל להארת התורה וכמאמר חז"ל (הוריות יג, ב) "הרואה שמן זית בחלום יצפה למאור תורה, שנאמר ויקחו אליך שמן זית זך". **והחתם סופר** (פרי תצוה) **והנצי"ב** (העמוד שמות כ"ז, ב) ביארו שאף על פי שהארון הוא כתר תורה, מכל מקום המנורה נתייחדה להארת תורה שבעל פה, שבה שייך עמל התורה.

ולכן רמזה התורה דוקא בפרשת המנורה את שבחו של אהרן שלא שינה והתחדש תמיד, ללמדך שכמעשהו של אהרן צריכים לעשות כל תופשי התורה, לשמוע בישן ולהיות דברי תורה חדשים וחביבין בעיניהם בכל יום תמיד. וכדברי **המהרש"א** (ח"א עירובין נד, ב) שכל דבר שאדם רגיל בו הרבה נלאה הימנו לבסוף ולפעמים אף מואס בו, אבל דברי תורה אינן כן אלא חביבין כל שעה ושעה כשעה ראשונה.

נוצר תאנה יאכל פריה

ובמסכת עירובין (נד, א) דרשו "אמר ר' יוחנן מאי דכתיב נוצר תאנה יאכל פריה, למה נמשלו דברי תורה כתאנה, מה תאנה זו כל זמן שאדם ממשמש בה מוצא בה תאנים, אף דברי תורה כל זמן שאדם הוגה בהן מוצא בהן טעם".

ולדברינו במאמר זה יתבאר מאמר חז"ל כמין חומר, שהמשמוש בדברי תורה אינו רק פרוזדור והכשר בעבור תכלית השגת התורה, אלא שהוא הסיבה והזכות שבעבורה יזכה האדם למצוא טעם וחידוש בדברי תורה, שהרי אם שמעו בישן תשמע בחדש, ואם ימשמש בדברים השגורים וישנים בפיו, יזכה למצוא בהם טעם ודברים חדשים.

והמהרש"א (ח"א, שם) ציין שחז"ל דרשו הפסוק "נוצר תאנה יאכל פריה" לגבי יהושע בן נון שנאמר בו "לא ימיש מתוך האהל". וכן מצינו (מנחות צט, ב) שאמר לו הקב"ה ליהושע "כל כך חביבין עליך דברי תורה, לא ימוש ספר התורה הזה מפידך". וביאורו שיהושע בן נון לא מש מתוך האהל והיה ממשמש ומשנן דברי תורה ומתחדש תדיר בלימודו מחמת שהיו דברי תורה חביבין עליו בכל יום בנתינתן מסיני. ובזכות שהיה **ממשמש** ומעיין בהם ולא **מש** מן האהל, זכה שלא **ימוש** דברי תורה מפיו.

והנצי"ב בהעמק דבר (בראשית מח, יט) כתב שיהושע היה אבי תורה שבעל פה וכל בעלי התלמוד הם תלמידי יהושע. ולכל זה זכה יהושע מחמת מעלת ההתחדשות בתורה, ויש לתלמידיו לילך בדרך זו ולשנן ולמשמש בישן, וכך יזכו לשמוע ולהשיג בחדש.

העלון מוקדש לע"נ: ר' בנימין בן משה ז"ל ♦ אהרן בן יחיא מעברי ז"ל ♦ יחזקאל דגמי בן ג'ולית ז"ל ♦ הרב עובדיה בן יעקב ז"ל ♦ מאור בן צביה ז"ל ♦ מרת סרח (שרה) בת רחמה ע"ה ♦ צביה בת סרח ע"ה ♦ מרת רחל בת סאלחה ע"ה ♦ מרת נאז'ה בת תאג'ה ע"ה ♦ אבלין בת איבון ע"ה ♦ אברהם בן רחמה ז"ל ♦ משה בן טאוס ז"ל ♦ שלום בן שמחה ז"ל ♦ יוסף שלום בן שודיא ז"ל ♦ שמואל חי חיים בן חנה ז"ל ♦ דוד בן אהרון ז"ל ♦ גדעון בן שושנה ז"ל ♦ אליהו מסעוד בן יקוט ז"ל ♦ יששכר בן נתן ז"ל ♦ אברהם בן שמחה ז"ל ♦ מנחם בן שלום ז"ל ♦ רפאל בן עיישה ז"ל ♦ זאב בן סוסיה ז"ל ♦ עזיז בן ג'נט ז"ל ♦ אליאס בן נועם ז"ל ♦ עובדיה בן דוד ז"ל ♦ אשר מסעוד בן חנה ז"ל ♦ שלום בן יחיא ויהודית ז"ל ♦ שאול בן צמח ומרים ז"ל ♦ מרת שושנה שמעה בת סעדה ע"ה ♦ בידור בת סעדיה ע"ה ♦ ימימה בת דוד ע"ה ♦ חיה אסתר בת אברהם יצחק ע"ה ♦ מזל סוזאן בת דונה ע"ה ♦ שמחה בת חנה ע"ה ♦ אהובה בת אסתר ע"ה ♦ לאה בת רבקה ע"ה ♦ סעדה בת נעמי ע"ה ♦ שרה בת זיהרה ומשה ע"ה ♦ רחל בת חיה ע"ה ♦ סעדה בת זורה ע"ה ♦ ת.נ.צ.ב.ה